

Att uträtta ärenden för patientens räkning

Vem får uträtta patientens ärenden och hur skriftlig fullmakt påverkar skötseln av ärenden för patientens räkning

Informationshantering inom social- och
hälsovården 19.5.2021

Sidorna i presentationen har uppdaterats med de
ändringar som trädde i kraft 1.11.2021

Terveysten ja hyvinvoinnin laitos

Att uträtta ärenden för patientens räkning

- Vid en verksamhetsenhet inom hälso- och sjukvården får följande personer ge fullmakten som gäller elektroniska recept för patientens räkning:
 - patientens vårdnadshavare eller en annan laglig företrädare som har rätt att uträtta patientens hälsoärenden
 - en myndig person som har patientens skriftliga fullmakt
 - en företrädare för den organisation som har patientens skriftliga fullmakt
- Andra personer eller organisationer får inte ge fullmakt för patientens räkning trots att de får uträtta vissa ärenden, till exempel begära att få ett elektroniskt recept förnyat hos hälso- och sjukvården.

Patientens vårdnadshavare och lagliga företrädare

- Får ge fullmakt som gäller elektroniska recept på samma sätt som patienten själv.
- Kan få besked om receptförnyelse via textmeddelande till sin telefon. Personen ska informeras om att textmeddelandet innehåller läkemedlets namn. Vid behov får resultatet av förnyelsebegäran meddelas även på andra sätt.
- Vid omhändertagande och placering i vård utom hemmet förblir föräldrarna till minderåriga barn barnens vårdnadshavare, om inte något annat har bestämts genom ett fastställt avtal eller domstolsbeslut.
- En förälder i den familj där barnet är placerat som inte är barnets vårdnadshavare får alltså inte ge fullmakt som gäller elektroniska recept på barnets vägnar.
- Med laglig företrädare avses patientens officiella intressebevakare som getts i uppdrag att uträtta ärenden som gäller patientens hälsa. Patientens intressebevakare och dennas uppgifter kan påvisas med ett utdrag ur förmyndarregistret.

Skriftlig fullmakt till en utsedd person 1/2

- Patienten kan med en skriftlig fullmakt ge en utsedd myndig person rätt att för patientens räkning ge fullmakt som gäller elektroniska recept i en utsedd verksamhetsenhet inom hälso- och sjukvården.
 - fullmakten gäller tills vidare om patienten inte återkallar det
 - en anteckning om fullmakten görs i patientdatasystemet
 - anteckningen ska innehålla för- och efternamn, personbeteckning och telefonnummer för den person som patienten utser samt fullmaktens giltighetstid
- Fullmakten ska återkallas skriftligt och återkallandet lämnas in till den verksamhetsenhet inom hälso- och sjukvården för vilken fullmakten har getts. Även återkallandet antecknas i patientdatasystemet.
- Obs. separata fullmaktsblanketter för apotek och hälso- och sjukvården.
- Fullmakten kan också ges med en elektronisk ärendefullmakt för apotek [Då någon annan sköter dina ärenden – Kanta.fi](#). (webbtjänsten suomi.fi)
- En person som inte förstår innebörden av fullmakt kan inte ge en giltig fullmakt. Om en sådan person saknar laglig företrädare kan en intressebevakare förordnas för personen för ärenden som gäller personens hälsa.

Skriftlig fullmakt till en utsedd person 2/2

En person som har patientens skriftliga fullmakt:

- Får hämta ut läkemedel på apoteket.
- Får begära att ett recept ska förnyas hos en verksamhetsenhet inom hälso- och sjukvården och på apotek, även narkotikarecept om patienten är känd hos hälso- och sjukvårdsenheten. I samband med förnyelsen får apoteket och läkemedelsförskrivaren läsa receptuppgifter som finns i Receptcentret.
- Om receptet inte förnyas får informationen lämnas per telefon till den person som patienten utsett. Information om receptförnyelse får inte skickas via textmeddelande till patientens mobiltelefon.
- Får begära att ett recept makuleras på apoteket
- Kan vid behov få en sammanställning av de uppgifter om patienten som finns lagrade i Receptcentret från verksamhetsenheten inom hälso- och sjukvården eller apoteket
- Får inte ge fullmakt till att läsa alla recept och expedieringsuppgifter i icke-vårdsituationer.

En person som har patientens skriftliga fullmakt

- I patientens skriftliga fullmakt ingår också att den behandlande läkaren eller någon annan yrkesutbildad person inom social- eller hälsovården som deltar i läkemedelsbehandlingen kan försäkra sig om att läkemedelsbehandlingen är säker.*
- Med verksamhetsenhet inom hälso- och sjukvården avses exempelvis kommunens hela hälsovårdscentral, ingen enskild hälsostation. En hemvårds- eller serviceboendeenhet kan vara en serviceenhet inom verksamhetsenheten för hälso- och sjukvård eller en enhet inom en annan organisation.

En företrädare för en organisation som har patientens skriftliga fullmakt

- Patienten får med en skriftlig fullmakt ge en företrädare för en organisation, alltså inte en utsedd person, rätt att för patientens räkning ge fullmakt som gäller elektroniska recept i en utsedd verksamhetsenhet inom hälso- och sjukvården och på apotek. I regel är organisationen den enhet inom hemvården eller serviceboendet där patienten är klient.
- Patientens fullmakt gäller tills vidare, dock högst tills patientens klientrelation avslutas inom hemvården eller serviceboendet. Patienten kan om han eller hon så vill återkalla sin fullmakt redan innan dess. Återkallelsen ska göras skriftligt och ges till dem som fullmakten har gällt. I patientdatasystemet görs en anteckning om fullmakten och eventuellt återkallelse av det.
- Förutom patienten behöver varje utsedd organisation fullmakten i original. Hemvården ansvarar för att de levereras till aktörerna.

En företrädare för en organisation som har patientens skriftliga fullmakt

- Får hämta ut läkemedel på apoteket.
- Får begära att ett recept ska förnyas hos en verksamhetsenhet inom hälso- och sjukvården och på apotek. Apoteket och läkemedelsförskrivaren får vid behov läsa receptuppgifter som finns i Receptcentret.
- Får ge muntlig fullmakt till makulering av elektroniska recept.
- Kan vid behov få en sammanställning av uppgifter som finns lagrade i Receptcentret
- Får inte ge fullmakt till att läsa alla recept och expedieringsuppgifter i icke-vårdsituationer.

Utan patientens skriftliga fullmakt

En person som inte har patientens skriftliga fullmakt

- får hämta ut patientens läkemedel på apoteket om han eller hon på ett tillförlitligt sätt, till exempel med patientanvisningen eller patientens FPA-kort, kan påvisa att han eller hon har rätt att hämta ut läkemedlet.
- får begära att ett elektroniskt recept ska förnyas, med undantag av narkotikarecept, när han eller hon exakt känner till patientens personbeteckning och namnet på det läkemedel som ska förnyas.

Arkivering

- De undertecknade blanketterna för fullmakt (social -och hälsovårdens original) ska förvaras 12 år efter att fullmakten löpt ut.
- Fullmakterna arkiveras på en överenskommen arkiveringsplats i verksamhetsenheten inom hälso- och sjukvården. Det är viktigt att blanketterna förvaras omsorgsfullt så att obehöriga personer inte har tillgång till dem. Vid behov ska det också vara lätt att hitta blanketterna.
- Också blanketten för återkallelse skickas till samma arkiveringsställe. Den ska förvaras 12 år efter underteckningsdatum.
- Blanketterna ska utplånas på behörigt sätt sedan arkiveringsförpliktelsen upphör.

Uträtta ärenden för minderåriga

- Vårdnadshavarna har rätt att fatta beslut om barnets vård tills barnet är förmöget att fatta besluten själv
- Bedömningen av förmågan att själv besluta om sin vård görs av en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården som vårdar barnet
 - När en minderårig enligt bedömningen har förmåga att självständigt uträtta sina egna ärenden kan den minderåriga om han eller hon önskar tillåta eller förbjuda utlämning av uppgifter som gäller skötseln av ärendet i fråga, såsom recept, till vårdnadshavarna.
 - Förbudet förhindrar att uppgifter lämnas ut/visas till vårdnadshavarna inom hälso- och sjukvården, på apotek och på Mina Kanta-sidorna
 - Det är möjligt att ändra informationen om utlämning av uppgifter till vårdnadshavarna i efterhand genom att korrigera receptet
 - Ändringen kan även göras av någon annan än den ursprungliga läkemedelsförskrivaren på den minderårigas begäran (förutsätter bedömning av den minderårigas beslutsförmåga)

**Mer information vid behov
sotetiedonhallinta@thl.fi**